

งานบริหารการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตศึกษา 6

นายถวัลย์ บุญแสน

003291

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

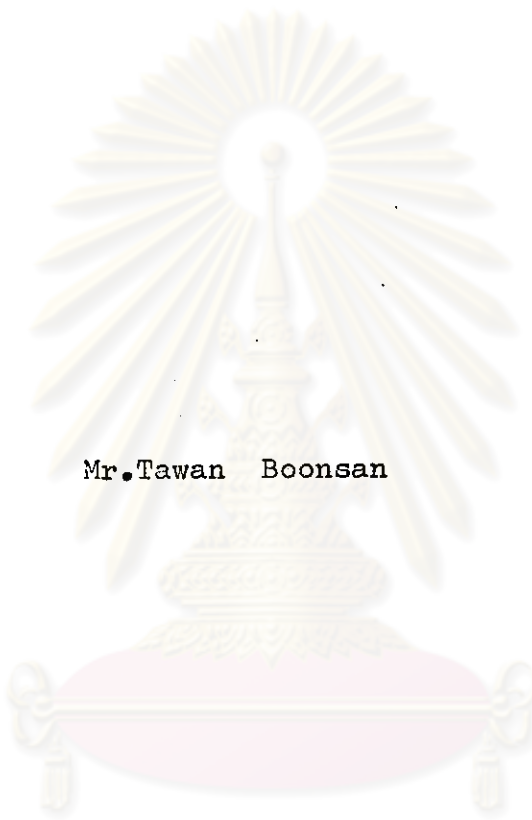
ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2522

I 16721553

EDUCATIONAL ADMINISTRATIVE TASKS OF SECONDARY SCHOOLS
IN THE EDUCATIONAL REGION 6

Mr. Tawan Boonsan

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Educational Administration

Graduate School

Chulalongkorn University

1979

หัวข้อวิทยานิพนธ์ งานบริหารการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตศึกษา 6

โดย นายถวัลย์ บุญแสน

ภาควิชา บริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์

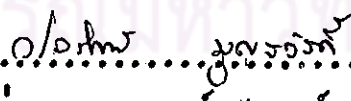
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประภัสร์ บุญนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย ทันทิเมธ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ งานบริหารการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตศึกษา 6
ชื่อผู้วิจัย นายถวัลย์ บุญแสน
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ บทพงษ์ บุญจิตราคุสัย
ภาควิชา บริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2522

บทคัดย่อ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาโครงสร้างของระบบบริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตศึกษา 6
2. เพื่อศึกษางานบริหารการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตศึกษา 6 โดยเฉพาะงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน งานวิชาการ งานบุคคล งานกิจการนักเรียน และงานธุรการ การเงินและบริการ
3. เพื่อศึกษาปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้างระบบบริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตศึกษา 6 และงานบริหารการศึกษาทั้ง 5 ประเภทในโรงเรียนดังกล่าว

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย กลุ่มผู้บริหาร นักวิชาการ และประชาชน หรือผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตศึกษา 6 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยจังหวัดและโรงเรียนสุ่มมาใช้เป็นตัวอย่างในการวิจัยประมาณ ร้อยละ 60 และ 50 ตามลำดับ ส่วนการเก็บและรวบรวมข้อมูลนั้น ใช้เทคนิคการสัมภาษณ์

สังเกต และใช้แบบสอบถามจากประชากรทั้ง 3 กลุ่ม ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติคือ ตารางยอด ความถี่และแผนภูมิ และคำนวณเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการเปรียบเทียบ

ผลการวิจัย

1. โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตศึกษา 6 ส่วนใหญ่มีโครงสร้างของระบบบริหารการศึกษาที่คล้ายคลึงกัน จัดโดยอาศัยหลักประสมประสานกันระหว่างการจัดแบบสายสั่งงานกับแบบสายงานที่ปรึกษา โดยมีอาจารย์ใหญ่หรือผู้อำนวยการ เป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดในโรงเรียนและมีผู้ช่วย 3 ฝ่ายคือ ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายธุรการ และฝ่ายปกครอง นักเรียน ในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่บางแห่งจัดให้มีคณะกรรมการเป็นที่ปรึกษาสำหรับงานบางงานเช่น คณะกรรมการวิชาการ คณะกรรมการบริหารโรงเรียน

สำหรับบุคคลที่ทำหน้าที่ในสายบริการการสอนนั้น โรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางบางโรงเรียนใช้ครูสอนทำหน้าที่ ส่วนโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่บางโรงเรียนจะมีอาจารย์ทำหน้าที่เฉพาะทาง เช่น แนะนำ โสภิตศึกษา บรรณาธิการ เป็นต้น

2. งานบริหารการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตศึกษา 6 นั้น ตามความคิดเห็นรวมของประชากรทั้ง 3 กลุ่ม เห็นว่า โรงเรียนปฏิบัติงานทั้ง 5 ประเภทอยู่ในระดับน้อยทั้งสิ้น โดยจัดลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ งานบริหารบุคคลกับงานธุรการ การเงินและบริการ มีน้ำหนักเท่ากัน งานรอง ๆ ลงไปคือ งานบริหารกิจการนักเรียน งานบริหารวิชาการ และงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

ตามความคิดเห็นของผู้บริหารนั้น เห็นว่า โรงเรียนปฏิบัติงานทั้ง 5 ประเภทอยู่ในระดับมาก 1 งาน คืองานบริหารบุคคล นอกนั้นอยู่ในระดับน้อย โดยจัดลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ งานบริหารบุคคล งานบริหารวิชาการ งานกิจการนักเรียน งานบริหารธุรการ การเงินและบริการ และงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

ตามความคิดเห็นของนักวิชาการนั้น เห็นว่า โรงเรียนปฏิบัติงานทั้ง 5 ประเภท อยู่ในระดับน้อยทั้งสิ้น โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ งานบริหารบุคคล งานธุรการ การเงินและบริการ งานบริหารกิจการนักเรียน งานบริหารวิชาการ และงานคานความสัมพันธ์กับชุมชน

ตามความคิดเห็นของประชาชนมีความเห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติงานทั้ง 5 ประเภท อยู่ในระดั้มาก อยู่ถึง 4 งาน และปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยเสีย 1 งาน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ งานบริหารธุรการ การเงินและบริการ งานบริหารบุคคล งานบริหารกิจการนักเรียน งานบริหารวิชาการ และงานคานความสัมพันธ์กับชุมชน

3. ปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้างของระบบบริหารในโรงเรียนและปัญหาเกี่ยวกับงานบริหารการศึกษานั้น ส่วนมากคล้ายคลึงกันและเป็นปัญหาที่สืบเนื่องมาจากการจัดระบบโครงสร้างของระบบบริหารและการบริหารการศึกษาทั้ง 5 ประเภท

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

percent of the provinces in that region 6 were selected as the sample by the method of simple random sampling. Fifty percent of secondary schools in each province was drawn out to be sample by the same method. The techniques of observation, interviewing and questionnaires were used to collect data from the sample. The percentage, arithmetic mean and standard deviation were used to analyse and compare the data.

Finding

1. Most secondary schools in the sixth educational region have similar structure of educational administrative system. They are organized by means of combination of Line and Staff form of structure. The principals stand for the highest responsibility in school. There are assistant principals to take care of academic, business and student affairs. In some medium and large schools there are consultant committee to assist the principals in some areas of administration such as committee on academic affairs, committee on school management.

The personnel who are responsible in the field of service areas, in some small and medium school, are appointed from teachers to take care of but in some medium and large schools utilized the specialist to function such as Guidance, audiovisual and library personnel etc.

2. According to the point of view of all population, the educational administrative tasks of the secondary schools are

functioned at low level in all five areas. When comparing the levels, the result is respectively as follow personnel and business administration, student affairs, academic administration and public relations.

According to the administrators' point of view concerning educational administrative tasks in school, personnel is of the most function, but academic, student affairs, business administration and public relations, are performed respectively at the low level.

According to the teachers' point of view, those five area tasks are all performed respectively at the low level : personnel, academic, student affairs, business administration and public relations.

According to the parents' point of view, business administration, personnel, student affairs and academic administration are performed respectively high level, but public relations is still at low level.

3. The problems related to the administrative structure are similar in most secondary schools. They are associated with the result of the administrative organizational structure and the five administrative area tasks.

กิติกรรมประกาศ

ในการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้รับความกรุณาจากคณาจารย์หลายท่านกล่าวคือ รองศาสตราจารย์ ดร.ภิญโญ สารท ดร.พิชัย บุรณะสมบัติ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย คันทีเมธ ช่วยเหลือคำแนะนำในการทำงานวิจัยนี้ รวมทั้งการสร้างแบบสอบถาม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ นั้น นอกจากงานดังกล่าวแล้ว ยังได้กรุณาเป็นผู้ควบคุมการวิจัย โดยติดตาม ตรวจสอบ และช่วยขจัดปัญหาต่าง ๆ จนทำให้วิทยานิพนธ์สำเร็จเรียบร้อย สมบูรณ์

ผู้วิจัยซาบซึ้งในพระคุณของท่านอาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นอกจากนี้ผู้เขียนขอขอบพระคุณ อาจารย์ชงค์ วงษ์จันทร์ อธิการผู้อำนวยการโรงเรียนพิบูลวิทยาลัย ลพบุรี ที่กรุณาให้ความคิดเห็นในเชิงปฏิบัติทำให้การวิจัยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น อาจารย์ประยุทธ ทหารแก้ว อธิการผู้อำนวยการกองการมัธยมศึกษาที่กรุณาให้สัมภาษณ์ ออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในการวิจัยไปยังศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอครุฑใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ตลอดจนผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นตัวอย่าง ทำให้ได้รับความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

หากความดีของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีอยู่ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณพ่อแม่ ผู้ให้กำเนิดและคุณครูอาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาทางการแก่ผู้วิจัย

นายฉวีลย์ บุญแสน

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
กิตติกรรมประกาศ	ญ
รายการตารางประกอบ	ท
รายการแผนภูมิประกอบ	ด
บทที่	
1 บทนำ	1
ภูมิหลังของการวิจัย	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	7
คำจำกัดความ	7
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	9
วิธีดำเนินการวิจัย	9
2 เอกสารอ้างอิงและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
ความหมายและบทบาทของการมัธยมศึกษา	12
จุดมุ่งหมายของการมัธยมศึกษา	14
หน้าที่ของการมัธยมศึกษา	21
การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา	23
โครงสร้างแบบบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา	25

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
งานบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา	34
การบริหารงานวิชาการ	39
การบริหารงานบุคคล	43
การบริหารงานกิจการนักเรียน	50
การบริหารงานธุรการ การเงินและบริการ	58
การบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน	66
3 * วิธีดำเนินการวิจัย	73
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	73
ประชากร	73
กลุ่มตัวอย่างประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	74
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	77
การสร้างเครื่องมือ	78
การหาความเที่ยงตรงของเครื่องมือ	79
การสร้างแบบสอบถาม	80
การเก็บรวบรวมข้อมูล	82
การนำเสนอข้อมูล	85
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	86
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	89
ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสำรวจ	89
ตอนที่ 2 โครงสร้างระบบบริหารการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา	98

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
	ตอนที่ 3 งานบริหารทั้ง 5 ประเภทตามความคิดเห็นของผู้บริหาร นักวิชาการและประชาชน	102
	ตอนที่ 4 งานบริหารการศึกษาทั้ง 5 ประเภท	165
5	สรุปผลการวิจัย	169
	บรรณานุกรม	184
	ภาคผนวก	191
	ประวัติการศึกษาของผู้วิจัย	239

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1	แสดงรายชื่อโรงเรียนที่ใช้ในการวิจัยและรายละเอียดเกี่ยวกับระดับชั้นที่เปิดสอน จำนวนนักเรียน จำนวนครู 76
2	แสดงจำนวนขอลาและการอยุ่ละของงานทั้ง 5 ประเภทแยกตามกลุ่มประชากร . 82
3	แสดงรายละเอียดของจำนวนแบบสำรวจที่ได้อื่นแยกตามกลุ่มตัวอย่าง 83
4	แสดงจำนวนและการอยุ่ละของเพศของผู้บริหารที่ตอบแบบสำรวจแยกตาม ประเภท 89
5	แสดงจำนวนและการอยุ่ละของอายุ อายุราชการ และประสบการณ์ในตำแหน่ง ของผู้บริหาร แยกตามกลุ่มอายุ 90
6	แสดงจำนวนและการอยุ่ละของวุฒิทางวิชาชีพของผู้บริหาร 92
7	แสดงจำนวนและการอยุ่ละของเพศและนักวิชาการที่ตอบแบบสำรวจ 93
8	แสดงจำนวนและการอยุ่ละของอายุและอายุราชการของนักวิชาการ 94
9	แสดงจำนวนและการอยุ่ละของวุฒิทางวิชาชีพของนักวิชาการ 95
10	แสดงจำนวนและการอยุ่ละของเพศของประชาชนผู้ตอบแบบสำรวจ 96
11	แสดงจำนวนและการอยุ่ละของอาชีพของประชาชนผู้ตอบแบบสำรวจ 97
12	แสดงค่าตัวกลาง เลขคณิตและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมของงาน บริหารวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหาร 103
13	แสดงค่าตัวกลาง เลขคณิตและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมของงาน บริหารบุคลากรตามความคิดเห็นของผู้บริหาร 108
14	แสดงค่าตัวกลาง เลขคณิตและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมของงาน บริหารกิจการนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร 113
15	แสดงค่าตัวกลาง เลขคณิตและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมของงาน บริหารธุรการ การเงิน และบริการตามความคิดเห็นของผู้บริหาร 117

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
16	แสดงค่าตัวกลาง เลขคณิตและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรม ของงานบริหารด้านความสัมพันธ์กับชุมชนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร	120
17	แสดงค่าตัวกลาง เลขคณิตและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมของงาน บริหารวิชาการตามความคิดเห็นของนักวิชาการ	124
18	แสดงค่าตัวกลาง เลขคณิตและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมของงาน บริหารบุคลากรตามความคิดเห็นของนักวิชาการ	129
19	แสดงค่าตัวกลาง เลขคณิตและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมของงาน บริหารกิจการนักเรียนตามความคิดเห็นของนักวิชาการ	131
20	แสดงค่าตัวกลาง เลขคณิตและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมของงาน บริหารธุรการ การเงินและบริการตามความคิดเห็นของนักวิชาการ	136
21	แสดงค่าตัวกลาง เลขคณิตและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมของงาน บริหารด้านความสัมพันธ์กับชุมชนตามความคิดเห็นของนักวิชาการ	138
22	แสดงค่าตัวกลาง เลขคณิตและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมของงาน บริหารวิชาการตามความคิดเห็นของประชาชน	142
23	แสดงค่าตัวกลาง เลขคณิตและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมของงาน บริหารบุคลากรตามความคิดเห็นของประชาชน	145
24	แสดงค่าตัวกลาง เลขคณิตและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมของงาน บริหารกิจการนักเรียนตามความคิดเห็นของประชาชน	147
25	แสดงค่าตัวกลาง เลขคณิตและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมของงาน บริหารธุรการ การเงินและบริการตามความคิดเห็นของประชาชน	151
26	แสดงค่าตัวกลาง เลขคณิตและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมของงาน บริหารด้านความสัมพันธ์กับชุมชนตามความคิดเห็นของประชาชน	153

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
27	แสดงค่าตัวกลางเลขคณิตและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของงานการบริหาร การศึกษาทั้ง 5 ประเภทตามความคิดเห็นของผู้บริหาร 157
28	แสดงค่าตัวกลางเลขคณิตและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของงานการบริหาร การศึกษาทั้ง 5 ประเภทตามความคิดเห็นของนักวิชาการ 159
29	แสดงค่าตัวกลางเลขคณิตและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของงานการบริหาร การศึกษาทั้ง 5 ประเภทตามความคิดเห็นของประชาชน 160
30	แสดงค่าตัวกลางเลขคณิตและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของผู้บริหาร นักวิชาการและประชาชนเกี่ยวกับงานบริหารการ ศึกษาทั้ง 5 ประเภท 162
31	แสดงค่าตัวกลางเลขคณิตและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของงานการบริหาร การศึกษาทั้ง 5 ประเภทตามความคิดเห็นรวมของประชากรทั้ง 3 กลุ่ม 164
32	แสดงจำนวนและการอยุ่ละของพฤติกรรมของงานบริหารตามความคิดเห็นของ นักบริหารการศึกษา 228
33	แสดงจำนวนและการอยุ่ละของพฤติกรรมของงานบริหารตามความคิดเห็นของ นักวิชาการ 232
34	แสดงจำนวนและการอยุ่ละของพฤติกรรมของงานบริหารตามความคิดเห็นของ ประชาชน 236

รายการแผนภูมิประกอบ

แผนภูมิที่		หน้า
1	แผนภูมิโครงสร้างของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในเขตศึกษา 6	99
2	แผนภูมิโครงสร้างของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง ในเขตศึกษา 6 ...	100
3	แผนภูมิโครงสร้างของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ในเขตศึกษา 6	101

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย